

مقاله پژوهشی: مسئولیت‌پذیری در تراز انقلاب اسلامی مبتنی بر اندیشه

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

ابراهیم خلیلی^۱، مهدی باقری هشی^۲، مصطفی ساوه‌درودی^۳، حشمت علیزاده^۴

پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۱۰/۲۸

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۸/۰۳

چکیده

مقام معظم رهبری در سه دهه گذشته به ویژه چندسال اخیر، مسئولان جمهوری اسلامی ایران را در دیدارها و بیانات زیادی مورد خطاب قرار داده و تلاش داشتند که به تبیین انتظارات و ویژگی‌های مسئولان کشور بپردازند تا از این رهگذر، مسئولیت‌پذیری مطلوب برای پیشرفت و تعالی کشور را ترسیم نمایند که در این راستا شاید مهمترین و جامع‌ترین سند، بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی است. پژوهش حاضر با هدف استخراج مؤلفه‌های مسئولیت‌پذیری در نظام ج.ا.ا مبتنی بر اندیشه مقام معظم رهبری و با استفاده از روش تحقیق داده‌بنیاد شکل گرفته است. جامعه آماری اختصاص به تمامی متن بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی ایران داشته و حجم نمونه شامل بخش‌هایی از بیانیه است که مقام معظم رهبری در آن، مسئولان یا جوانان را در راستای مسئولیت‌پذیری مورد توصیه یا مطالبه قرار می‌دهند. روش گردآوری داده‌ها، کتابخانه‌ای و ابزار پژوهش، فیش‌برداری است. تعداد ۲۵۴ خصیصه (داده) برای مسئولیت‌پذیری استخراج شد. نتایج کدگذاری‌های سه مرحله‌ای باز، محوری و انتخابی، به ترتیب منجر به استخراج ۶۳ مفهوم، ۲۷ مؤلفه و ۴ بُعد گردید. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که برای مسئولیت‌پذیری در تراز انقلاب اسلامی باید بر مولفه‌های چهار محور اساسی «بایدهای فردی مسئولان»، «مطالبه‌های مسئولیتی از مسئولان»، «بایدهای فردی جوانان» و «مطالبه‌های مسئولیتی از جوانان» متمرکز بود. همچنین نگاه مقام معظم رهبری در واگذاری مسئولیت تاکید بر استفاده از جوانان و تابعی از میزان پایبندی به شعائر و ارزش‌های دینی، انقلابی و ملی، حرکت بر پایه عدالت محوری و تلاش برای تأمین رفاه امنیت مردم و کشور است.

واژگان کلیدی: تراز، مسئولیت‌پذیری، کارگزاران، انقلاب اسلامی، مقام معظم رهبری، بیانیه گام دوم انقلاب.

۱- استادیار مدیریت آموزش عالی دانشکده فارابی

۲- استادیار مدیریت آموزش عالی دانشگاه عالی دفاع ملی

۳- دانشیار علوم سیاسی دانشکده فارابی. (نویسنده مسئول)

۴- کارشناسی ارشد علوم سیاسی گرایش امنیت ملی

مقدمه

نظام اسلامی برآمده از انقلاب اسلامی ایران در تلاش برای ایجاد حکومت اسلامی مبتنی بر ماهیت مکتبی و اعتقادی دین مبین اسلام با تاکید بر نقش مردمسالارانه دینی در بهمن ۱۳۵۷ رقم خورد. نقش تعیین کننده مردم در انتخاب حکومت اسلامی و مشارکت همه جانبه ملت در انتخاب مسئولین تراز اول نظام، با هدف شکل دهی به نظام سیاسی - مذهبی و ایجاد ساختارهای متناسب با حکومت اسلامی مستلزم قرار گرفتن افراد متعهد، انقلابی، متخصص برای اداره حکومت بود که این مهم با حضور و مشارکت مردم در انتخاب نفرت اصلح در تمامی دوران انقلاب اسلامی مرکز ثقل حاکمیت اسلامی را شکل داد که در چله اول با همه فراز و فرودها و مشکلات و تنگناهای برآمده از توطئه دشمنان نظام ج.ا.ا، با عبوری موفق گام به چله دوم نهاد.

تبیین شرایط گذر از چله اول به دوم مستلزم واکاوی و بررسی های تحلیلی بود که این مهم در بیانیه گام دوم توسط عالی ترین مقام ج.ا.ا و ولی امر مسلمین حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی) در قالب نقشه راه برای ورود به چله دوم و چگونگی قرارگرفتن در آن، با عنوان گام دوم انقلاب اسلامی در بهمن ماه سال ۱۳۹۷ در قالب بیانیه خطاب به ملت ایران صادر شد.

در این بیانیه که به عنوان به روزترین سند جمهوری اسلامی ایران در آغاز دهه پنجم انقلاب اسلامی خطاب به ملت ایران منتشر شد، مقام معظم رهبری با تشریح سرگذشت انقلاب اسلامی و مقاومت ملت ایران در برابر زورگویان و قلدران جهانی مخاطب اصلی خود را قشر جوان قرار داده و با بیان مهمترین محورهای اثرگذار در پیروزی انقلاب اسلامی، چگونگی مسیر حرکت انقلاب را در دوران پیش رو با برشمردن مؤلفه ها و شاخص هایی چون پابندی بر ارزش های دینی، انقلابی و ملی، شناخت از گذشته، استفاده از تجربیات قبل، شناخت از دشمن و خباثت های او، نهراسیدن از تهدید دشمن، توجه به عیار معنویت و اخلاق، عدالت ورزی، بصیرت جویی، کسب دانش و حرکت در مسیر جهاد علمی، توجه به عزت ملی و مرزبندی با دشمن، روحیه انقلابی و عمل جهادی، استفاده از جوانان مؤمن، دانا، پراکنگیزه، کاردان، کارآمد، انقلابی و... در مشاغل مدیریتی کشور، توصیه به مدیران برای استفاده از جوانان، اقدام جهادی مراکز آموزشی برای راه اندازی نهضت علمی و مواردی از این دست، به مهمترین موضوعات کشور پرداختند (ساوه درودی، ۱۳۹۹: ۳).

از مهمترین موضوعات مورد تاکید مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، تاکیدات فراوان به مسئولین نظام ج.ا.ا بوده و در این راستا، رهبری انقلاب به دفعات مسئولین کشور در سطوح

مختلف و حتی جوانان را به عنوان مهمترین مسئولین آتی نظام در گام دوم انقلاب، با تبیین ویژگی‌ها، توصیه‌ها و انتظارات فراوان مورد خطاب قرار دادند. با این توصیف، دغدغه اصلی محققان در این پژوهش اختصاص به مؤلفه‌های مسئولیت‌پذیری در نظام ج.ا.ا. دارد. در واقع با استناد به موارد مندرج در بیانیه مذکور و استفاده از سایر رهنمودهای ولی فقیه، تلاش نویسندگان در این مقاله معطوف به مسئولیت‌پذیری در تراز انقلاب اسلامی قرار گرفت. به عبارتی دیگر، مسئله محوری پژوهش این است که از مسئولان در ج.ا.ا. ایران مبتنی بر اندیشه‌های رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، چه انتظاراتی وجود دارد. با این توصیف، سوال اصلی مقاله، این است که «مسئولیت‌پذیری در تراز انقلاب اسلامی مبتنی بر اندیشه‌های مقام معظم رهبری، دارای چه ابعاد، مؤلفه‌ها و مفاهیمی است؟». با عنایت مباحث پیشین، می‌توان مسئله پیش روی این مقاله را مسئله نظام ج.ا.ا. در واگذاری مسئولیت به افراد شایسته در تراز انقلاب اسلامی دانست. انحراف برخی از مسئولین در چله اول به دلایل متعدد ناشی از قرار گرفتن در شرایط خاص از جمله اندیشه‌های جناحی و دامنه تأثیر آن در تصمیم‌گیری‌های حکومتی، توجه به گذر از این مشکلات را به عنوان دغدغه پیش روی نویسندگان برای رسیدن به اهداف آرمانی نظام ج.ا.ا. دو چندان نموده است. از این جهت نوآوری مقاله حاضر، توجه به این مهم براساس شایستگی‌های مورد توجه مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم و واگذاری مسئولیت به کارگزاران نظام ج.ا.ا. براساس شاخص‌های مورد توجه معظم له است که برای اولین بار بر اساس محورهای مندرج در سند مورد نظر تبیین و ارائه خواهد شد.

اهمیت پژوهش ناظر بر انتخاب اصلاح با در نظر داشتن مؤلفه‌های مسئولیت‌پذیری مبتنی بر مبانی ارزشی، مکتبی، دینی و ملی در حکومت اسلامی است. این امر به عنوان مرکز ثقل درک از مفهوم عدالت و چگونگی پیاده‌سازی آن در نظام ج.ا.ا. و تلاش برای رسیدن به رفاه و امنیت برای ملت و کشور تلقی شده و بدیهی است تبیین این مؤلفه‌ها می‌تواند ضمن استحکام بخشی به نظام ج.ا.ا. در ترسیم هندسه قدرت و رسیدن به قله افتخار و اقتدار نقش مهمی داشته باشد.

ضرورت بحث اختصاص به ضرورت انتخاب و انتصاب مسئولان شایسته برای نظام جمهوری اسلامی ایران به ویژه در این برهه حساس دارد. همچنین نتایج این پژوهش می‌تواند مبنای مناسبی برای گزینش، ممیزی و تعیین میزان موفقیت مسئولین نظام ج.ا.ا. در گام دوم انقلاب اسلامی باشد. بدیهی است عدم انجام چنین پژوهش‌هایی می‌تواند همچنان انقلاب اسلامی ایران را در ادامه مسیر به ویژه چله دوم به واسطه شناخت نادرست از مسئولیت‌پذیری شایسته تراز انقلاب با تداوم مشکلات موجود و حتی افزایش چالش‌های جدید مواجه نماید.

مبانی نظری

– پیشینه تحقیق:

بررسی‌های انجام شده در مورد سوابق و پیشینه متناسب با این مقاله ناظر بر وجود چند دسته از مطالب مرتبط با موضوع پژوهش است. مقاله خان محمدی و خاشعی (۱۳۹۵) با عنوان «واکوی اخلاق حرفه‌ای بر اساس اندیشه رهبری»، با توصیف مفاهیم اخلاقی تلاش دارد تا این مهم را در اندیشه رهبری مورد مطالعه قرار دهد؛ لذا می‌تواند به عنوان شاکله ورود به مباحث درک از مسئولیت‌پذیری در نظام ج.ا.ا. مورد توجه قرار گیرد. سبحانی نژاد و نجفی (۱۳۹۳) در مقاله‌ای با موضوع «تحلیل ابعاد شناسانه مسئولیت‌پذیری به سبک زندگی اسلامی»؛ هندسه معرفتی مسئولیت‌پذیری را در چهار بعد اعتقادی، فردی، اجتماعی و زیست محیطی مورد واکاوی قرار داده‌اند و به نقش آن‌ها در تغییر سبک زندگی اسلامی توجه داشته که این مفاهیم نیز چارچوب مناسبی برای فهم از مسئولیت‌پذیری است. حصیرچی و همکاران (۱۳۹۰) در مقاله «الگوی شایستگی مدیران نظام در اندیشه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، به مؤلفه‌های شایستگی پرداخته و معتقدند الگوهای فعلی با اندیشه رهبری تطابق ندارد. فرهمندیا و مختاریان‌پور (۱۳۹۶) در مقاله‌ای با عنوان «الگوی شایستگی مدیران جهادی بر مبنای اندیشه رهبری»، به توصیف این الگوها و مقایسه تطبیقی آن با نظرات برخی از متفکرین غربی پرداخته و با توجه به مبانی دینی و ارزشی و شرایط بومی کشور نظرات رهبری را مورد توجه قرار داده است. همچنین خلیلی و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله «مدیریت جهادی؛ شاخص‌ها و اولویت‌ها»، تلاش نمودند مهمترین شاخص‌ها و ویژگی‌های مدیران و مدیریت جهادی در نظام جمهوری اسلامی ایران را تبیین نمایند. رضازاده و صابری (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان «اخلاق عملی امام خمینی (ره) الگویی برای مردمی شدن مسئولان»، تلاش نمودند تا برشمردن برخی شیوه‌های رفتاری حضرت امام خمینی (ره) از جمله در حوزه ارتباط با مردم، وحدت‌گرایی، دشمن‌ستیزی، عدالت‌محوری، حق‌طلبی، ساده‌زیستی، انتقادپذیری، انضباط، جلوگیری از سوءاستفاده نزدیکان و ... الگوسازی مناسبی برای مسئولان انقلاب اسلامی داشته باشند. پورعزت و همکاران (۱۳۹۵) در مطالعه خود، تلاش نمودند به تبیین الگوی رفتاری کارگزاران در حکمرانی مطلوب از دیدگاه امام علی (علیه‌السلام) بر اساس متن نهج البلاغه بپردازند و در این راستا الگوهای رفتاری آن حضرت در قالب سه تم اصلی فرهنگی، سیاسی و اقتصادی را تشریح نمودند.

در بین منابع لاتین، مقاله «مسئولیت اجتماعی سازمانی» نوشته یان ژو^۱ و همکاران (۲۰۱۳)، به نقش رهبری سازمان توجه کرده و معتقد است رهبری خوب می‌تواند بر عملکرد سازمان به طور مستقیم تأثیر گذارد. مقاله «سه مدل مسئولیت‌پذیری» اثر «جووآ» که در سال ۲۰۰۸ در مجله کسب‌وکار به چاپ رسیده است، به رابطه متقابل بین تئوری، نمایش دوباره و تمرین توجه کرده و آن را در ردیف وظایف مسئولین سازمان دانسته و معتقد است موفقیت

1- Yan Zhu

2- Geva

سازمان از این طریق حاصل می‌شود. وی این موارد را در قالب هرم مسئولیت‌پذیری به ترتیب شامل موضوعات اقتصادی، قانونی، اخلاقی و بشردوستانه تقسیم کرده است. هوسنی^۱ (۲۰۲۰) در مقاله‌ای با عنوان «اثر بخشی برنامه مسئولیت‌پذیری در تربیت اسلامی»، مشارکت را عامل محوری در مسئولیت‌پذیری معرفی می‌کند. «هوغویی^۲ و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه خود بر اخلاق‌مداری در مسئولیت‌پذیری توجه داشته‌اند.

بررسی پیشینه مورد بحث ناظر بر آن است که بیشتر نویسندگان بر تعیین چهارچوبی برای فهم از مسئولیت‌پذیری تأکید داشته‌اند اما بیشتر نگاه بخشی و یک بعدی از مسئولیت‌پذیری ارائه شده است. این در حالی است که مؤلفه‌های مورد نظر در اندیشه‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی که در این مقاله مورد توجه قرار می‌گیرد، نگاهی جامع محور در حوزه مسئولیت‌پذیری است که می‌تواند به عنوان چراغ راهی در مسیر پیشرفت و توسعه در نظام ج.ا. مورد توجه قرار گیرد.

مفهوم شناسی و چارچوب نظری

مسئولیت‌پذیری در اسلام

در لغت «مسئولیت»، مصدر جعلی از مسئول، ضمانت، ضمان، تعهد و مواخذه است و آنچه که انسان از وظایف و اعمال و افعال عهده دار و مسئول آن باشد و در اصطلاح حقوقی مسئولیت، «تعهد قانونی شخص بر رفع ضرری که به دیگری وارد کرده است»، آمده و در همین معنا لفظ ضمان را به کار برده‌اند و معنی آن هر نوع مسئولیت اعم از مسئولیت مالی و مسئولیت کیفری است؛ بنابراین در هر جایی که کسی مکلف به جبران خسارات دیگری است، در برابر او مسئولیت داشته و باید پاسخگو باشد. مسئولیت‌پذیری^۳ به عنوان تعهدی درونی از سوی فرد برای انجام مطلوب تمامی فعالیت‌هایی است که به وی سپرده شده است (رضازاده و صابری، ۱۳۹۹: ۱۵۸).

مسئولیت‌پذیری از آموزه‌های مهم ادیان الهی به ویژه دین اسلام است. دامنه مسئولیت‌پذیری در اسلام حوزه وسیعی را شامل می‌شود. یک انسان مسلمان، در قبال خدا، خود، جامعه و محیط زیست مسئول معرفی شده است (داداشی و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۵۵). از نظر مصباح یزدی (۱۳۸۰: ۱۲۰) مسئولیت‌پذیری، در دو حوزه مربوط به گذشته و مسئولیت مربوط به آینده مورد توجه قرار می‌گیرد. مسئولیت مربوط به گذشته ناظر بر کارهایی است که فرد در گذشته انجام داده یا از انجام آن‌ها سرپیچی کرده است و مسئولیت نسبت به آینده ناظر بر وظایفی است که شخص در آینده باید انجام دهد. لذا مسئولیت دارای دو مرحله: خواست (مسئولیت نسبت به آینده) و بازخواست (مسئولیت نسبت به گذشته) است. مسئولیت نسبت به مرحله خواست و بازخواست، دارای سه شرط است: ۱) قدرت و توانایی، ۲) علم و آگاهی، و ۳) اختیار و اراده آزاد. به نظر ایشان تخطی از مسئولیت اخلاقی، مستوجب مجازات

1- Husni

2- Hugwei

3- Responsibility

است. برای برخی مسئولیت‌ها همچون مسئولیت در برابر خداوند، مجازاتی وجود دارد که نتیجه آن مجازات و کیفر اخروی است.

امیرالمؤمنین حضرت علی (علیه‌السلام) در نامه ۵۳ نهج‌البلاغه خطاب به مالک اشتر می‌فرماید: «در امور کارگزاران بیندیش و پس از آزمایش، به کارشان بگمار... کارگزاران دولتی را از میان مردمی پاکیزه و با تقوی و ... انتخاب کن ...». جامعه اسلامی نیاز به نوعی از مدیریت دارد که با ارزش‌های انسانی، دینی و مبانی اخلاقی آن پیوستگی داشته و آرمان‌های اسلامی را مورد توجه و عنایت قرار دهد (بیگی‌نیا و همکاران، ۱۳۹۱: ۲۱). در واقع به نظر می‌رسد مدیریت اسلامی بر مبنای ارزش‌های الهی اسلام، زمینه‌های تعالی و شکوفایی انسان، نگاه ارزش‌بنیان براساس آموزه‌های دینی، اسلامی و در نهایت انقلابی فراهم خواهد آورد (فخرایی و همکاران، ۱۳۹۸: ۲۳).

مسئولیت‌پذیری در جمهوری اسلامی ایران

انتخاب کارگزاران یکی از مسائل اساسی و حساس در هر جامعه و نظام سیاسی است. پایبندی به شعائر و ارزش‌های جامعه، اصلاح و پیشبرد امور جامعه، پیاده کردن خواسته‌ها و منابع مردم و نظام سیاسی و همچنین عدم گرایش به فساد و امور مخرب برای اداره دغدغه‌های اغلب نظام‌های سیاسی در امر انتخاب کارگزاران و همچنین نظارت بر عملکرد آنان است. بر این اساس، هر نظام سیاسی تلاش می‌کند تا با به کارگیری فرایندهای مختلفی اعم از نظارت حزبی، نظارت مطبوعات، جابجایی نخبگان و کارگزاران و ... انتخاب کارگزاران را به شکل مطلوبی سامان بخشد و بر مبنای نظام حقوقی و قانون اساسی خویش، امور جامعه را به پیش ببرد (فریدونی و همکاران، ۱۳۹۹: ۲۸). شیوه‌های مدیریت و رهبری تابعی از ارزش‌های حاکم بر بافت سازنده یک جامعه یا تمدن است. روشن است که اصول مدیریت حاکم بر جوامع را نمی‌توان مطلق پنداشت یا کاربرد تمامی آن اصول را در جوامع مختلف مجاز دانست. اساساً تجربه تاریخی نشان داده است اندیشه‌های رهبران عالی هر کشور در تعیین سرنوشت کشورها اثر انکارناپذیری دارد. چشم‌اندازی که توسط رهبران برای آینده ترسیم می‌شود و ویژگی‌هایی که برای جامعه پیشرفته قائل هستند، مبنای سیاستگذاری‌ها و اقدامات اجرایی قرار می‌گیرد و از این رو تبیین دیدگاه‌های رهبران موضوعی پراهمیت است (فخرایی و همکاران، ۱۳۹۸: ۲۲).

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ایران، با فرمان امام خمینی (ره)، سبکی از مدیریت بنا گذارده شد که مبنای آن را نظام ارزشی اسلامی تشکیل می‌دهد. این نوع از مدیریت باعث شد تا روش‌های عملی مدیران بار ارزشی گرفته و درک ضروریات و نیازهای جامعه توأم با روح معنوی، دینی و شعور انقلابی موردنظر و عمل مدیران قرار گیرد (آرمند و ذبیح طاری، ۱۳۸۸: ۱۷). انتخاب مسئولان در جمهوری اسلامی ایران از دو جهت قابل توجه است؛ یکی اجرای احکام اسلامی در جامعه و دوم عمل بر مبنای رویکرد مردم‌سالاری دینی که هر دو برای پیشبرد امور جامعه اسلامی و پیاده کردن احکام دین در جامعه صورت می‌گیرند.

در جمهوری اسلامی ایران نیز برای مسئولان شاخص‌ها و ویژگی‌های خاصی مورد نظر است که همواره مورد تاکید امامین انقلاب اسلامی ایران در سخنرانی‌ها و بیانات مختلف بوده است. از جمله مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی به طور مبسوط و با ظرافت بسیار عالی به ترسیم مسئولیت‌پذیری مطلوب از سوی مسئولان در نظام جمهوری اسلامی ایران برای همه عرصه‌ها به ویژه در گام دوم انقلاب اسلامی با تاکید بر مسئولیت‌پذیری جوانان پرداخته است.

روش‌شناسی

این پژوهش از نظر هدف کاربردی است و با رویکرد کیفی و با استفاده از روش تحقیق داده‌بنیاد شکل گرفته است. داده بنیاد شیوه‌ای از پژوهش کیفی است که با استفاده از دسته‌ای از داده‌ها، نظریه و یا مدل تکوین می‌یابد. جامعه آماری پژوهش شامل متن بیانیه گام دوم است. حجم نمونه پژوهش اختصاص به بخش‌هایی از متن بیانیه گام دوم دارد که در آن، منظور مقام معظم رهبری یا اشاره ایشان به مسئولان، مسئولیت‌پذیری یا جوانان در نظام جمهوری اسلامی ایران است. روش گردآوری داده‌ها، کتابخانه‌ای و ابزار پژوهش، فیش‌برداری است.

در روش داده‌بنیاد، تحلیل داده‌هایی که به‌منظور تکوین نظریه گردآوری می‌شوند با استفاده از «مرکزگاری نظری» انجام می‌شود. کدگذاری در روش داده‌بنیاد در قالب اقدام‌های سه‌گانه (باز، محوری و انتخابی) صورت گرفته و هر مرحله نتیجه خاصی در بردارد. به‌طوری‌که از کدگذاری باز، مفاهیم حاصل می‌شود و از کدگذاری محوری، مؤلفه‌ها و از کدگذاری انتخابی، تئوری شکل می‌گیرد (مهرابی، ۱۳۹۰: ۱۳). در این تحقیق برای آنکه نتایج به دست آمده بتواند از روایی قابل قبولی برخوردار باشد از معیارهای «اطمینان‌پذیری» با مستند نمودن داده‌ها به محتوای کامل بیانیه گام دوم و «باورپذیری» با تطبیق به اندیشه‌های مقام معظم رهبری صورت پذیرفته است. پایایی پژوهش با استفاده از کمک کارشناسان و خبرگان موضوع برای کدگذاری‌های مجدد و کدگذاری محققان در دوره‌های زمانی مختلف مورد تأیید قرار گرفته است. ضمن اینکه در تمامی مراحل گردآوری، مفهوم‌سازی و کدگذاری، تعامل و مراجعه دائمی پژوهشگران به داده‌های اولیه با هدف کاهش ضریب انحراف از محتوای مورد بررسی و نظام‌مند شدن هدفمند داده‌ها، صورت پذیرفته است. این تداوم ارتباط و تعامل با داده‌ها تا دستیابی به «نقطه نظریه» ادامه یافته که این موضوع نیز به پایایی هر چه بیشتر پژوهش کمک نموده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

الف: تجزیه و تحلیل داده‌ها

تعداد ۲۵۴ ویژگی یا خصیصه برای مسئولیت‌پذیری که در این پژوهش به‌عنوان «داده» یا «مفاهیم» قلمداد می‌شود از متن بیانیه به شرح جدول ۱ استخراج شده است.

جدول ۱: داده‌های استخراج شده مسئولیت‌پذیری از متن بیانیه گام دوم

شناسه	داده‌های پژوهش	متن بیانیه
X۱	هشدار به صاحبان حرف‌های بی‌عمل	به نقدها حساسیت مثبت نشان می‌دهد و آن را نعمت خدا و هشدار به صاحبان حرف‌های بی‌عمل می‌شمارد، اما به هیچ بهانه‌ای از ارزش‌هایش که بحمدالله با ایمان دینی مردم آمیخته است، فاصله نمی‌گیرد.
X۲	وجدان‌های آرمان‌خواه	بی‌شک فاصله‌ی میان بایدها و واقعیتهای، همواره وجدان‌های آرمان‌خواه را عذاب داده و می‌دهد، اما این، فاصله‌ای طی شدنی است و در چهل سال گذشته در مواردی بارها طی شده است و بی‌شک در آینده، با حضور نسل جوان مؤمن و دانا و پُرانگیزه، با قدرت بیشتر طی خواهد شد.
X۳	دغدغه مندی	
X۴	مؤمن بودن	
X۵	دانا بودن	
X۶	بانگیزه بودن	
X۷	جوان محوری	
X۸	میدان دار بودن جوانان	اینک در آغاز فصل جدیدی از زندگی جمهوری اسلامی، این بنده‌ی ناچیز مایلم با جوانان عزیزم، نسلی که پا به میدان عمل می‌گذارد تا بخش دیگری از جهاد بزرگ برای ساختن ایران اسلامی بزرگ را آغاز کند، سخن بگویم. سخن اول درباره‌ی گذشته است.
X۹	عزیز بودن جوانان	
X۱۰	ضرورت جهاد بزرگ برای ساختن ایران اسلامی	
X۱۱	ضرورت استفاده از تجربه گذشته	
X۱۲	عزیز بودن جوانان	عزیزان! نادانسته‌ها را جز با تجربه‌ی خود یا گوش سپردن به تجربه‌ی دیگران نمیتوان دانست. بسیاری از آنچه را ما دیده و آزموده‌ایم، نسل شما هنوز نیازموده و ندیده است. ما دیده‌ایم و شما خواهید دید.
X۱۳	ضرورت استفاده از تجربه گذشته	
X۱۴	میدان دار بودن جوانان	دهه‌های آینده دهه‌های شما است و شما باید کارآزموده و پُرانگیزه از انقلاب خود حراست کنید و آن را هرچه بیشتر به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌نافه) است، نزدیک کنید.
X۱۵	حراست از انقلاب	
X۱۶	کارآزموده بودن	
X۱۷	پُرانگیزه بودن	
X۱۸	ضرورت برداشتن گام‌های استوار در آینده	برای برداشتن گام‌های استوار در آینده، باید گذشته را درست شناخت و از تجربه‌ها درس گرفت؛ اگر از این راهبرد غفلت شود، دروغها به جای حقیقت خواهند نشست و آینده مورد تهدیدهای
X۱۹	شناخت درست گذشته	

X۲۰	درس گرفتن از تجربه ها	ناشناخته قرار خواهد گرفت.
X۲۱	بصیرت داشتن	
X۲۲	غافل نشدن از گذشته	
X۲۳	مدیریت‌های جهادی	مدیریت‌های جهادی الهام‌گرفته از ایمان اسلامی و اعتقاد به اصل «ما میتوانیم» که امام بزرگوار به همه‌ی ما آموخت، ایران را به عزت و پیشرفت در همه‌ی عرصه‌ها رسانید.
X۲۴	اعتقاد به اصل «ما میتوانیم»	
X۲۵	ایمان محوری	
X۲۶	اراده خدمت به ملت	در گام نخست، رژیم ننگین سلطنت استبدادی را به حکومت مردمی و مردم‌سالاری تبدیل کرد و عنصر اراده‌ی ملی را که جان‌مایه‌ی پیشرفت همه‌جانبه و حقیقی است در کانون مدیریت کشور وارد کرد؛
X۲۷	جوان محوری	آنگاه جوانان را میدان‌دار اصلی حوادث و وارد عرصه‌ی مدیریت کرد؛
X۲۸	میدان دار بودن جوانان	
X۲۹	جهادی بودن	بی‌شک این همه، نه در تبلیغات نارسای مسئولان انعکاس یافته و نه زبان بدخواهان خارجی و داخلی به آن اعتراف کرده است؛ ولی هست و حسنه‌ای برای مدیران جهادی و بااخلاص نزد خدا و خلق است.
X۳۰	بااخلاص بودن	
X۳۱	میدان دار بودن جوانان	البته عدالت مورد انتظار در جمهوری اسلامی که مایل است پیرو حکومت علوی شناخته شود، بسی برتر از اینها است و چشم امید برای اجرای آن به شما جوانها است که در ادامه بدان خواهیم پرداخت
X۳۲	مستعد بودن جوانان	ولی رویکرد دینی و اخلاقی در جمهوری اسلامی، دل‌های مستعد و نورانی بویژه جوانان را مجذوب کرد و فضا به سود دین و اخلاق دگرگون شد.
X۳۳	نورانی بودن جوانان	
X۳۴	مجاهدتهای جوانان	مجاهدتهای جوانان در میدانهای سخت از جمله دفاع مقدس، با ذکر و دعا و روحیه‌ی برادری و ایثار همراه شد و ماجراهای صدر اسلام را زنده و نمایان در برابر چشم همه نهاد.
X۳۵	معنویت گرایی	
X۳۶	روحیه ایثارگری	
X۳۷	روحیه برادری	
X۳۸	دین محوری جوانان	مساجد و فضاهای دینی رونقی بی‌سابقه گرفت. صف نوبت برای

X۳۹	فداکاری	اعتکاف از هزاران جوان و استاد و دانشجو و زن و مرد و صف نوبت برای اردوهای جهادی و جهاد سازندگی و بسیج سازندگی از هزاران جوان داوطلب و فداکار آکنده شد.
X۴۰	جهاد محوری	
X۴۱	دین محوری جوانان	نماز و حج و روزه‌داری و پیاده‌روی زیارت و مراسم گوناگون دینی و انفاقات و صدقات واجب و مستحب در همه‌جا بویژه میان جوانان رونق یافت و تا امروز، روزبه‌روز بیشتر و باکیفیت‌تر شده است
X۴۲	در صحنه بودن	در تمام این چهل سال، تسلیم‌ناپذیری و صیانت و پاسداری از انقلاب و عظمت و هیبت الهی آن و گردن برافراشته‌ی آن در مقابل دولتهای متکبر و مستکبر، خصوصیت شناخته‌شده‌ی ایران و ایرانی بویژه جوانان این مرز و بوم به‌شمار میرفته است.
X۴۳	عزیز بودن جوانان	جوانان عزیز! اینها بخشی محدود از سرفصل‌های عمده در سرگذشت چهل‌ساله‌ی انقلاب اسلامی است؛ انقلاب عظیم و پایدار و درخشانی که شما به توفیق الهی باید گام بزرگ دوم را در پیشبرد آن بردارید.
X۴۴	میدان دار بودن جوانان	
X۴۵	جهادی بودن	سرآمد در گسترش خدمات اجتماعی، سرآمد در انگیزه‌های جهادی میان جوانان، سرآمد در جمعیت جوان کارآمد، و بسی و ویژگی‌های افتخارآمیز دیگر که همگی محصول انقلاب و نتیجه‌ی جهت‌گیری‌های انقلابی و جهادی است.
X۴۶	کارآمد بودن	
X۴۷	انگیزه‌های جهادی	
X۴۸	همت	دنباله‌ی این مسیر که به گمان زیاد، به دشواری گذشته‌ها نیست، باید با همت و هشیاری و سرعت عمل و ابتکار شما جوانان طی شود.
X۴۹	هوشیاری	
X۵۰	سرعت عمل	
X۵۱	ابتکار	
X۵۲	به‌کارگیری جوانان	
X۵۳	پیشرفت محوری	
X۵۴	جدیت	
X۵۵	مسئولیت پذیری	
X۵۶	اندیشمندی	مدیران جوان، کارگزاران جوان، اندیشمندان جوان، فعالان جوان، در همه‌ی میدانهای سیاسی و اقتصادی و فرهنگی و بین‌المللی و نیز در عرصه‌های دین و اخلاق و معنویت و عدالت، باید شانه‌های
X۵۷	به‌کارگیری جوانان	

X۵۸	فعالیت	خود را به زیر بار مسئولیت دهند.
X۵۹	در صحنه بودن	
X۶۰	حضور در میدان های سیاسی	
X۶۱	حضور در میدان های اقتصادی	
X۶۲	حضور در میدان های فرهنگی	
X۶۳	حضور در میدان های بین المللی	
X۶۴	دین محوری	
X۶۵	اخلاق گرایی	
X۶۶	عدالت محوری	
X۶۷	معنویت گرایی	
X۶۸	تجربه محوری	از تجربه‌ها و عبرت‌های گذشته بهره گیرند.
X۶۹	نگاه انقلابی	نگاه انقلابی و روحیه‌ی انقلابی و عمل جهادی را به کار بندند
X۷۰	روحیه انقلابی	
X۷۱	عمل جهادی	
X۷۲	صیانت از انقلاب	و ایران عزیز را الگوی کامل نظام پیشرفته‌ی اسلامی بسازند.
X۷۳	پیشرفت محوری	
X۷۴	نظام سازی از انقلاب	
X۷۵	آینده ساز بودن	نکته‌ی مهمی که باید آینده‌سازان در نظر داشته باشند، این است که در کشوری زندگی میکنند که از نظر ظرفیتهای طبیعی و انسانی، کم‌نظیر است
X۷۶	توجه به ظرفیت‌های داخلی	
X۷۷	همت	همتهای بلند و انگیزه‌های جوان و انقلابی، خواهند توانست آنها را فعال و در پیشرفت مادی و معنوی کشور به معنی واقعی جهش ایجاد کنند.
X۷۸	انگیزه انقلابی	
X۷۹	انگیزه جوان	
X۸۰	فعال نمودن ظرفیت‌های داخلی	
X۸۱	به‌کارگیری جوانان	
X۸۲	تمرکز بر توان داخلی	جمعیت جوان زیر ۴۰ سال که بخش مهمی از آن نتیجه‌ی موج جمعیتی ایجادشده در دهه‌ی ۶۰ است، فرصت ارزشمندی برای
X۸۳	به‌کارگیری جوانان	

		کشور است.
X۸۴	به‌کارگیری جوانان	۳۶ میلیون نفر در سنین میانه‌ی ۱۵ و ۴۰ سالگی، نزدیک به ۱۴ میلیون نفر دارای تحصیلات عالی
X۸۵	علم محوری	
X۸۶	علم محوری	رتبه‌ی دوّم جهان در دانش‌آموختگان علوم و مهندسی
X۸۷	روحیه انقلابی	انبوه جوانانی که با روحیه‌ی انقلابی رشد کرده و آماده‌ی تلاش جهادی برای کشورند
X۸۸	تلاش جهادی	
X۸۹	آماده بودن	
X۹۰	در صحنه بودن	
X۹۱	به‌کارگیری جوانان	
X۹۲	محقق	و جمع چشمگیر جوانان محقق و اندیشمندی که به آفرینشهای علمی و فرهنگی و صنعتی و غیره اشتغال دارند؛
X۹۳	اندیشمندی	
X۹۴	به‌کارگیری جوانان	
X۹۵	کارآمدی	به‌جز اینها، فرصتهای مادی کشور نیز فهرستی طولانی را تشکیل می‌دهد که مدیران کارآمد و پُرانگیزه و خردمند میتوانند با فعال کردن و بهره‌گیری از آن، درآمدهای ملی را با جهشی نمایان افزایش داده و کشور را ثروتمند و بی‌نیاز و به معنی واقعی دارای اعتمادبه‌نفس کنند و مشکلات کنونی را برطرف نمایند.
X۹۶	پُرانگیزه	
X۹۷	خردمند	
X۹۸	توجه به فرصتهای مادی کشور	
X۹۹	فعالیت	
X۱۰۰	افزایش درآمدهای ملی	
X۱۰۱	جهش اقتصادی	
X۱۰۲	تمرکز بر توان داخلی	
X۱۰۳	مؤمن	بی‌شک شما جوانان مؤمن و پُر تلاش خواهید توانست این عیب بزرگ را برطرف کنید.
X۱۰۴	پُر تلاش	
X۱۰۵	توجه به ظرفیت‌های داخلی	
X۱۰۶	به‌کارگیری جوانان	دهه‌ی دوّم چشم‌انداز، باید زمان تمرکز بر بهره‌برداری از دستاوردهای گذشته و نیز ظرفیتهای استفاده‌نشده باشد
X۱۰۷	تجربه محوری	
X۱۰۸	تمرکز بر ظرفیت‌های داخلی	

X109	پیشرفت کشور	و پیشرفت کشور از جمله در بخش تولید و اقتصاد ملی ارتقاء یابد
X110	ارتقای تولید	
X111	ارتقای اقتصاد ملی	
X112	عزیز بودن جوانان	<p>اکنون به شما فرزندان عزیزم در مورد چند سرفصل اساسی توصیه‌هایی می‌کنم. این سرفصل‌ها عبارتند از: علم و پژوهش، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت و مبارزه با فساد، استقلال و آزادی، عزت ملی و روابط خارجی و مرزبندی با دشمن، سبک زندگی.</p>
X113	علم و پژوهش	
X114	معنویت گرایی	
X115	اخلاق گرایی	
X116	توسعه اقتصادی	
X117	عدالت محوری	
X118	مبارزه با فساد	
X119	استقلال ملی	
X120	آزادی اجتماعی	
X121	عزت ملی	
X122	مرزبندی با دشمن	
X123	سبک زندگی ایرانی - اسلامی	
X124	نگاه خوش‌بینانه به آینده	
X125	صادق بودن نسبت به انقلاب	
X126	واقع گرایی به ظرفیت‌های داخلی	
X127	ناامید نبودن	<p>اینجانب همواره از امید کاذب و فریبنده دوری جسته‌ام، اما خود و همه را از نومییدی بیجا و ترس کاذب نیز برحذر داشته‌ام و برحذر میدارم.</p>
X128	نداشتن ترس کاذب	
X129	ناامید نبودن	
X130	نداشتن ترس کاذب	
X131	مایوس نشدن	<p>در طول این چهل سال - و اکنون مانند همیشه - سیاست تبلیغی و رسانه‌ای دشمن و فعال‌ترین برنامه‌های آن، مایوس‌سازی مردم و حتی مسئولان و مدیران ما از آینده است.</p>
X132	بصیرت محوری	
X133	هوشیاری	و البته دنباله‌های آنان در داخل کشور نیز قابل مشاهده‌اند که با

		استفاده از آزادی‌ها در خدمت دشمن حرکت میکنند.
X134	مسئولیت پذیری	شما جوانان باید پیش‌گام در شکستن این محاصره‌ی تبلیغاتی باشید.
X135	شکست نقشه‌های دشمنان	
X136	امید به آینده	در خود و دیگران نهال امید به آینده را پرورش دهید. ترس و نومی‌دی را از خود و دیگران برانید. این نخستین و ریشه‌ای‌ترین جهاد شما است.
X137	ناامید نبودن	
X138	ترس نداشتن	
X139	جهادی بودن	
X140	دیدن نشانه‌های امیدبخش	نشانه‌های امیدبخش - که به برخی از آنها اشاره شد - در برابر چشم شما است
X141	توجه به ظرفیت‌های داخلی	
X142	امین بودن	رویش‌های انقلاب بسی فراتر از ریزش‌ها است و دست‌ودل‌های امین و خدمت‌گزار، بمراتب بیشتر از مفسدان و خائنان و کیسه‌دوختگان است.
X143	خدمت‌گزار بودن	
X144	امیدوار	
X145	به‌کارگیری جوانان	دنیا به جوان ایرانی و پایداری ایرانی و ابتکارهای ایرانی، در بسیاری از عرصه‌ها با چشم تک‌ریم و احترام مینگرد
X146	حضور در همه عرصه‌ها	
X147	امیدوار	
X148	استمداد الهی	قدر خود را بدانید و با قوت خداداد، به سوی آینده خیز بردارید و حماسه بیافرینید.
X149	امید به آینده	
X150	تلاش جدی	
X151	حماسه آفرینی	
X152	قدر فرصت را دانستن	
X153	مسئولیت پذیری	ولی اینک مطالبه‌ی عمومی من از شما جوانان آن است که این راه را با احساس مسئولیت بیشتر و همچون یک جهاد در پیش گیرید.
X154	جهاد علمی	
X155	ناکام ساختن دشمنان	به‌پاخیزید و دشمن بدخواه و کینه‌توز را که از جهاد علمی شما بشدت بیمناک است ناکام سازید.
X156	با پا خاستن	
X157	جهاد علمی	
X158	معنویت‌گرایی	معنویت به معنی برجسته کردن ارزش‌های معنوی از قبیل: اخلاص،

X1۵۹	اخلاص‌گرایی	ایثار، توکل، ایمان در خود و در جامعه است.
X1۶۰	ایثارگری	
X1۶۱	توکل	
X1۶۲	ایمان محوری	
X1۶۳	ارزش محوری	
X1۶۴	اخلاق‌گرایی	و اخلاق به معنی رعایت فضیلت‌هایی چون خیرخواهی، گذشت، کمک به نیازمند، راستگویی، شجاعت، تواضع، اعتماد به نفس و دیگر خلقیات نیکو است.
X1۶۵	فضیلت محوری	
X1۶۶	خیرخواهی	
X1۶۷	گذشت	
X1۶۸	دستگیری	
X1۶۹	راستگویی	
X1۷۰	شجاعت	
X1۷۱	تواضع	
X1۷۲	اعتماد به نفس	
X1۷۳	معنویت‌گرایی	
X1۷۴	اخلاق‌گرایی	
X1۷۵	خردمندی	تأکید بر تقویت اقتصاد مستقل کشور که مبتنی بر تولید انبوه و باکیفیت، و توزیع عدالت‌محور، و مصرف به‌اندازه و بی‌اسراف، و مناسبات مدیریتی خردمندانه است و در سالهای اخیر از سوی اینجانب بارها تکرار و بر آن تأکید شده،
X1۷۶	مسئولیت‌پذیری	راه‌حل این مشکلات، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است که باید برنامه‌های اجرائی برای همه‌ی بخش‌های آن تهیه و با قدرت و نشاط کاری و احساس مسئولیت، در دولت‌ها پیگیری و اقدام شود.
X1۷۷	جدیت	
X1۷۸	نشاط کاری	
X1۷۹	پیگیری	
X1۸۰	به‌کارگیری جوانان	بی‌گمان یک مجموعه‌ی جوان و دانا و مؤمن و مسلط بر دانسته‌های اقتصادی در درون دولت خواهند توانست به این مقاصد برسند. دوران پیش‌رو باید میدان فعالیت چنین مجموعه‌ای
X1۸۱	دانایی	
X1۸۲	مسلط بر دانسته‌های اقتصادی	

X183	مؤمن	باشد.
X184	جهاد اقتصادی	
X185	عزیز بودن جوانان	جوانان عزیز در سراسر کشور بدانند که همه‌ی راه‌حل‌ها در داخل کشور است.
X186	تمرکز بر توان داخلی	
X187	بصیرت محوری	اینکه کسی گمان کند که «مشکلات اقتصادی صرفاً ناشی از تحریم است و علت تحریم هم مقاومت ضد استکباری و تسلیم نشدن در برابر دشمن است؛ پس راه‌حل، زانو زدن در برابر دشمن و بوسه زدن بر پنجه‌ی گرگ است» خطایی نابخشودنی است.
X188	بصیرت محوری	
X189	دوری از وسوسه مال	وسوسه‌ی مال و مقام و ریاست، حتی در علوی‌ترین حکومت تاریخ یعنی حکومت خود حضرت امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) کسانی را لغزاند،
X190	دوری از وسوسه مقام و ریاست	
X191	مراقبت از خود	پس خطر بُروز این تهدید در جمهوری اسلامی هم که روزی مدیران و مسئولانش مسابقه‌ی زهد انقلابی و ساده‌زیستی میدادند، هرگز بعید نبوده و نیست؛
X192	ساده زیستی	
X193	پرهیزکاری	
X194	انقلابی	
X195	ضرورت مقابله واقعی با فساد	و این ایجاب میکند که دستگاهی کارآمد با نگاهی تیزبین و رفتاری قاطع در قوای سه‌گانه حضور دائم داشته باشد و به‌معنای واقعی با فساد مبارزه کند، بویژه در درون دستگاه‌های حکومتی.
X196	سلامت	و بحمدالله مأموران این نظام غالباً سلامت خود را نگاه داشته‌اند، ولی حتی آنچه هست غیر قابل قبول است.
X197	ضرورت طهارت اقتصادی	همه باید بدانند که طهارت اقتصادی شرط مشروعیت همه‌ی مقامات حکومت جمهوری اسلامی است.
X198	دوری از وسوسه‌های شیطانی	همه باید از شیطان حرص برحذر باشند و از لقمه‌ی حرام بگریزند و از خداوند در این باره کمک بخواهند
X199	دوری از لقمه حرام	
X200	استمداد الهی	
X201	باایمان	این مبارزه نیازمند انسانهایی باایمان و جهادگر، و منبع الطبع با دستانی پاک و دلهایی نورانی است.
X202	جهادگر	
X203	منبع الطبع	

X۲۰۴	پاک دست	
X۲۰۵	نورانی	
X۲۰۶	تلاش همه جانبه	این مبارزه بخش اثرگذاری است از تلاش همه‌جانبه‌ای که نظام جمهوری اسلامی باید در راه استقرار عدالت به کار برد.
X۲۰۷	توسعه عدالت	ولی به‌صورت نسبی، همه جا و همه وقت ممکن و فریضه‌ای بر عهده‌ی همه بویژه حاکمان و قدرتمندان است
X۲۰۸	عزیز بودن جوانان	با این همه، اینجانب به جوانان عزیزی که آینده‌ی کشور، چشم‌انتظار آنها است صریحاً می‌گویم آنچه تاکنون شده با آنچه باید میشده و بشود، دارای فاصله‌ای ژرف است.
X۲۰۹	ضرورت جهاد برای برقراری عدالت	
X۲۱۰	ضرورت جهاد برای مبارزه با فساد	
X۲۱۱	دلسوزی برای رفع محرومیت‌ها	در جمهوری اسلامی، دل‌های مسئولان به‌طور دائم باید برای رفع محرومیت‌ها بتپد و از شکاف‌های عمیق طبقاتی بشدت بیمناک باشد.
X۲۱۲	دغدغه برای رفع شکاف‌های طبقاتی	
X۲۱۳	مبارزه با بی‌عدالتی	این سخنان در قالب سیاستها و قوانین، بارها تکرار شده است ولی برای اجرای شایسته‌ی آن، چشم امید به شما جوانها است؛
X۲۱۴	مبارزه با فساد	
X۲۱۵	امیدوار	
X۲۱۶	به‌کارگیری جوانان	
X۲۱۷	به‌کارگیری جوانان	و اگر زمام‌اداره‌ی بخشهای گوناگون کشور به جوانان مؤمن و انقلابی و دانا و کاردان - که بحمدالله کم نیستند - سپرده شود، این امید برآورده خواهد شد؛ ان‌شاءالله.
X۲۱۸	مسئولیت‌پذیری	
X۲۱۹	مؤمن	
X۲۲۰	انقلابی	
X۲۲۱	دانا	
X۲۲۲	کاردان	
X۲۲۳	مبارزه با بی‌عدالتی	
X۲۲۴	مبارزه با فساد	
X۲۲۵	ظرفیت عظیم جوان	

X۲۲۶	در صحنه بودن	استقلال و آزادی کنونی ایران اسلامی، دستاورد، بلکه خون‌آوردِ صدها هزار انسان والا و شجاع و فداکار است؛ غالباً جوان، ولی همه در رتبه‌های رفیع انسانیت.
X۲۲۷	جهادی بودن	
X۲۲۸	بااخلاص بودن	
X۲۲۹	شجاعت	
X۲۳۰	فداکاری	
X۲۳۱	ایثارگری	
X۲۳۲	نورانی	
X۲۳۳	ضرورت حراست استقلال ملی	همه -مخصوصاً دولت جمهوری اسلامی- موظف به حراست از آن با همه‌ی وجودند.
X۲۳۴	ضرورت حراست آزادی اجتماعی	
X۲۳۵	جهادی بودن	اینها بخشی از مظاهر عزت جمهوری اسلامی است که جز با شجاعت و حکمت مدیران جهادی به دست نمی‌آمد.
X۲۳۶	شجاعت	
X۲۳۷	حکیمانه عمل نمودن	
X۲۳۸	بصیرت محوری	سردمداران نظام سلطه نگرانند؛ پیشنهادهای آنها عموماً شامل فریب و خدعه و دروغ است.
X۲۳۹	دفاع از ارزش‌های انقلابی	دولت جمهوری اسلامی باید مرزبندی خود را با آنها با دقت حفظ کند؛ از ارزشهای انقلابی و ملی خود، یک گام هم عقب‌نشینی نکند؛
X۲۴۰	دفاع از ارزش‌های ملی	
X۲۴۱	مرزبندی با دشمن	
X۲۴۲	نهراسیدن از تهدیدها	از تهدیدهای پوچ آنان نهراسد؛ و در همه‌حال، عزت کشور و ملت خود را در نظر داشته باشد و مصلحت‌جویانه و البته از موضع انقلابی، مشکلات قابل حل خود را با آنان حل کند.
X۲۴۳	در نظر داشتن عزت کشور	
X۲۴۴	در نظر داشتن عزت ملت	
X۲۴۵	حکیمانه عمل نمودن	
X۲۴۶	مصلحت‌جویانه عمل نمودن	
X۲۴۷	دفاع از مواضع انقلابی	
X۲۴۸	رفع موانع و مشکلات	
X۲۴۹	نهراسیدن از تهدیدها	در مورد آمریکا حل هیچ مشکلی متصور نیست و مذاکره با آن جز زیان مادی و معنوی محصولی نخواهد داشت.
X۲۵۰	بصیرت محوری	

X۲۵۱	مقابله هوشمندانه با سبک زندگی غربی	مقابله با آن، جهادی همه‌جانبه و هوشمندانه می‌طلبد که باز چشم امید در آن به شما جوانها است.
X۲۵۲	مقابله همه‌جانبه با سبک زندگی غربی	
X۲۵۳	مقابله جهادی با سبک زندگی غربی	
X۲۵۴	امید داشتن به جوانان	

تحلیل داده‌ها: گام‌های طی شده برای تحلیل داده‌ها به شرح زیر است:

گام اول- کدگذاری باز: در این مرحله، مجموعه داده‌های پژوهش مورد بازخوانی قرار گرفت. سپس با استفاده از طریق تجمیع و دسته‌بندی داده‌ها، داده‌های دارای بار معنایی مشابه و مشترک، در طبقه‌بندی‌های یکسان قرار گرفتند که منجر به استخراج ۶۳ مفهوم شده است. جزئیات کدگذاری باز در جدول ۳ به نمایش درآمده است:

جدول ۲: گام اول تحلیل داده‌ها (کدگذاری باز)

شناسه	مفاهیم	تعداد Xها	کدگذاری باز
Y۱	اخلاق گرایی	۵	X۱۶۵+X۱۱۵+X۱۶۳+X۱۶۴+X۱۷۴
Y۲	اراده برای خدمت به ملت	۲	X۲۶+X۱۴۳
Y۳	افزایش تولید و درآمد ملی	۳	X۱۰۰+X۱۰۹+X۱۱۰
Y۴	امانت دار و پاک دست	۲	X۱۴۲+X۲۰۴
Y۵	امیدواری جوانان به آینده	۷	X۱۲۴+X۱۲۹+X۱۳۶+X۱۳۷ +X۱۴۰+X۱۴۹+X۲۱۵
Y۶	امیدواری مسئولان به آینده و مدد الهی	۵	X۱۲۷+X۱۳۱+X۱۴۴+X۲۰۰+X۱۴۷
Y۷	اندیشمند و کاردان	۴	X۵۶+X۹۳+X۲۲۱+X۲۲۲
Y۸	آماده بودن	۴	X۱۹+X۱۵۱+X۱۵۲+X۱۵۶
Y۹	با ایمان	۲	X۲۵+X۲۰۱
Y۱۰	با انگیزه بودن جوانان	۲	X۱۷+X۷۹

۷۱۱	بانگیزه بودن مسئولان	۲	$X_1 + X_{91}$
۷۱۲	برادری و ایثارگری	۶	$X_{36} + X_{37} + X_{160} + X_{166} + X_{168} + X_{231}$
۷۱۳	بصیرت و هوشیاری	۵	$X_{21} + X_{49} + X_{122} + X_{187} + X_{251}$
۷۱۴	به‌کارگیری جوانان	۱۴	$X_{52} + X_{57} + X_{111} + X_{113} + X_{114} + X_{91}$ $+ X_{94} + X_{106} + X_{145} + X_{180}$ $+ X_{216} + X_{217} + X_{225} + X_{254}$
۷۱۵	پیشرفت محوری	۳	$X_{53} + X_{73} + X_{116}$
۷۱۶	تمرکز جوانان بر توان و ظرفیت داخلی	۶	$X_{76} + X_{80} + X_{105} + X_{126} + X_{141} + X_{186}$
۷۱۷	تمرکز مسئولان بر توان داخلی	۲	$X_{82} + X_{102}$
۷۱۸	توکل به خدا	۲	$X_{148} + X_{161}$
۷۱۹	جدیت و تلاش	۳	$X_{177} + X_{206} + X_{248}$
۷۲۰	جوان محوری	۲	$X_{7} + X_{27}$
۷۲۱	جوانان با اخلاص	۲	$X_{159} + X_{228}$
۷۲۲	جوانان جهادی و پرتلاش	۱۶	$X_{18} + X_{34} + X_{47} + X_{48} + X_{50} + X_{54}$ $+ X_{71} + X_{77} + X_{118} + X_{104} + X_{139}$ $+ X_{150} + X_{227} + X_{252} + X_{253}$
۷۲۳	جوانان فعال و کارآمد	۲	$X_{46} + X_{58}$
۷۲۴	جهادی بودن مسئولان	۵	$X_{23} + X_{29} + X_{45} + X_{202} + X_{235}$
۷۲۵	جهش و ارتقای اقتصادی	۳	$X_{101} + X_{111} + X_{184}$
۷۲۶	حراست و صیانت از انقلاب	۴	$X_{15} + X_{72} + X_{74} + X_{123}$
۷۲۷	خودباوری و تمرکز بر ظرفیت‌های داخلی	۳	$X_{24} + X_{98} + X_{108}$
۷۲۸	دانایی و خردمندی	۸	$X_5 + X_{97} + X_{107} + X_{175} + X_{181}$ $+ X_{182} + X_{237} + X_{245}$
۷۲۹	در صحنه بودن	۴	$X_{42} + X_{59} + X_{90} + X_{226}$

۷۳۰	دغدغه مندی برای خدمت	۲	$X_2 + X_3$
۷۳۱	دفاع از ارزش‌های انقلابی	۵	$X_{194} + X_{234} + X_{239} + X_{240} + X_{247}$
۷۳۲	دفاع از استقلال، آزادی و عزت ملی	۳	$X_{119} + X_{120} + X_{121}$
۷۳۳	دفاع از عزت و استقلال کشور	۳	$X_{233} + X_{243} + X_{244}$
۷۳۴	دوری از وسوسه مال و مقام	۶	$X_{189} + X_{190} + X_{191} + X_{197} + X_{198} + X_{199}$
۷۳۵	دین محوری	۳	$X_{38} + X_{41} + X_{4}$
۷۳۶	روحیه و انگیزه انقلابی	۵	$X_{19} + X_{70} + X_{78} + X_{117} + X_{220}$
۷۳۷	ساده زیستی و منبع الطبع	۲	$X_{192} + X_{203}$
۷۳۸	سلامت و پرهیزکار	۲	$X_{193} + X_{196}$
۷۳۹	شجاعت و اعتماد به نفس	۳	$X_{170} + X_{172} + X_{229}$
۷۴۰	شناخت گذشته و تجربه محوری	۷	$X_{11} + X_{13} + X_{16} + X_{19} + X_{20} + X_{22} + X_{18}$
۷۴۱	صداقت	۲	$X_{125} + X_{169}$
۷۴۲	عدالت محوری جوانان	۵	$X_{16} + X_{117} + X_{209} + X_{213} + X_{223}$
۷۴۳	عدالت محوری مسئولان	۲	$X_{207} + X_{211}$
۷۴۴	عزیز بودن جوانان	۶	$X_9 + X_{12} + X_{43} + X_{112} + X_{185} + X_{208}$
۷۴۵	علم محوری	۶	$X_{15} + X_{16} + X_{92} + X_{113} + X_{154} + X_{157}$
۷۴۶	کارآمد و بانشاط	۲	$X_{95} + X_{178}$
۷۴۷	گذشت و فداکاری	۴	$X_{39} + X_{167} + X_{171} + X_{230}$
۷۴۸	مبارزه جوانان با فساد	۴	$X_{118} + X_{210} + X_{214} + X_{224}$
۷۴۹	مبارزه مسئولان با فساد و شکاف‌های طبقاتی	۲	$X_{195} + X_{212}$
۷۵۰	مبتکر و مستعد	۲	$X_{32} + X_{51}$
۷۵۱	مسئولان با اخلاص	۲	$X_{20} + X_{205}$
۷۵۲	مسئولان فعال و پیگیر	۳	$X_1 + X_{99} + X_{179}$

Y۵۳	مسئولیت پذیری جوانان	۴	$X_{55}+X_{134}+X_{153}+X_{218}$
Y۵۴	مسئولیت پذیری مسئولان	۳	$X_{10}+X_{146}+X_{176}$
Y۵۵	معنویت گرایی	۶	$X_{35}+X_{117}+X_{114}+X_{158}+X_{165}+X_{173}$
Y۵۶	مقابله با دشمنان انقلاب	۲	$X_{135}+X_{155}$
Y۵۷	مؤمن بودن جوانان	۳	$X_{103}+X_{162}+X_{219}$
Y۵۸	مؤمن بودن مسئولان	۲	X_4+X_{183}
Y۵۹	میدان داری جوانان	۱۰	$X_1+X_{14}+X_{28}+X_{31}+X_{44}+X_{10}$ $+X_{11}+X_{12}+X_{13}+X_{15}$
Y۶۰	نورانی	۲	$X_{33}+X_{232}$
Y۶۱	نهراسیدن جوانان از مشکلات و تهدیدها	۲	$X_{130}+X_{138}$
Y۶۲	نهراسیدن مسئولان از مشکلات و تهدیدها	۴	$X_{128}+X_{236}+X_{242}+X_{249}$
Y۶۳	هوشیار و با بصیرت	۷	$X_{132}+X_{133}+X_{188}+X_{238}$ $+X_{241}+X_{246}+X_{250}$

گام دوم- کدگذاری محوری: در این مرحله، از مجموع ۶۳ مفهوم (Yها) استخراج شده از جدول ۲، با استفاده از فن مقایسه پایدار، تلاش شده است که زمینه‌های ظهور وجوه مشترک مفاهیم فراهم شود. در نهایت محصول این مقایسه‌ها، منجر به شکل‌گیری ۲۷ مؤلفه گردید که مجموعه آن‌ها در جدول ۳ آمده است.

جدول شماره ۳: گام دوم تحلیل داده‌ها (کدگذاری محوری)

شناسه	مؤلفه‌ها	تعداد Xها	کدگذاری محوری
Z۱	اخلاق گرایی و معنویت گرایی جوانان	۱۳	$Y_1+Y_{41}+Y_{55}$
Z۲	اعتماد به جوانان برای مسئولیت‌ها	۲۲	$Y_{14}+Y_{20}+Y_{44}$
Z۳	امانتداری و پرهیزکاری مسئولان	۴	Y_4+Y_{38}
Z۴	امیدواری جوانان به آینده و مدد الهی	۹	Y_5+Y_{18}
Z۵	امیدواری مسئولان به آینده و نهراسیدن از مشکلات	۹	Y_1+Y_{12}

	و تهدیدها		
Z _۱	آمادگی و میدان داری جوانان	۱۸	Y _{۱۸} +Y _{۲۹} +Y _{۵۹}
Z _۷	تلاش مسئولان برای ارتقای اقتصاد و درآمدهای ملی	۶	Y _۳ +Y _{۲۵}
Z _۸	تمرکز جوانان بر توان داخلی و پیشرفت کشور	۹	Y _{۱۵} +Y _{۱۶}
Z _۹	تمرکز مسئولان بر فرصت‌ها و ظرفیت‌های داخلی	۵	Y _{۱۷} +Y _{۲۷}
Z _{۱۰}	جدیت و تلاش جهادی مسئولان	۸	Y _{۱۹} +Y _{۲۴}
Z _{۱۱}	جوانان اندیشمند، مستعد، مبتکر و کاردان	۱۲	Y _۷ +Y _{۴۵} +Y _{۵۰}
Z _{۱۲}	جوانان باگذشت و ایثارگر	۱۰	Y _{۱۲} +Y _{۴۷}
Z _{۱۳}	جوانان جهادی و انقلابی	۲۳	Y _{۱۰} +Y _{۲۲} +Y _{۳۶}
Z _{۱۴}	جوانان شجاع و نترس	۵	Y _{۳۹} +Y _{۶۱}
Z _{۱۵}	جوانان فعال و مسئولیت پذیر	۶	Y _{۲۳} +Y _{۵۳}
Z _{۱۶}	جوانان مؤمن و بااخلاص	۱۰	Y _{۲۱} +Y _{۳۵} +Y _{۵۷} +Y _{۶۰}
Z _{۱۷}	جوانان هوشیار، باتجربه و با بصیرت	۱۲	Y _{۱۳} +Y _{۴۰}
Z _{۱۸}	حراست جوانان از انقلاب و استقلال کشور	۹	Y _{۲۶} +Y _{۳۲} +Y _{۵۶}
Z _{۱۹}	دانایی، هوشیاری و بصیرتمندی مسئولان	۱۵	Y _{۲۸} +Y _{۶۳}
Z _{۲۰}	دغدغه مسئولان برای خدمت به ملت	۴	Y _۲ +Y _{۳۰}
Z _{۲۱}	دفاع مسئولان از استقلال و ارزش‌های نظام	۸	Y _{۳۱} +Y _{۳۳}
Z _{۲۲}	عدالت محوری و مبارزه با فساد از سوی جوانان	۹	Y _{۴۲} +Y _{۴۸}
Z _{۲۳}	عدالت محوری و مبارزه با فساد از سوی مسئولان	۴	Y _{۴۳} +Y _{۴۹}
Z _{۲۴}	فعالیت، پیگیری و مسئولیت‌پذیری مسئولان	۶	Y _{۵۲} +Y _{۵۴}
Z _{۲۵}	مسئولان با انگیزه و با نشاط	۴	Y _{۱۱} +Y _{۴۶}
Z _{۲۶}	مسئولان با ایمان و با اخلاص	۶	Y _۹ +Y _{۵۱} +Y _{۵۸}
Z _{۲۷}	منبع الطبع و دوری مسئولان از وسوسه‌های مال و	۸	Y _{۳۴} +Y _{۳۷}

	مقام		
--	------	--	--

گام سوم- کدگذاری انتخابی: در آخرین گام کدگذاری، محققان با توجه به گام‌های قبلی، فرایند کدگذاری را انسجام و استحکام بیشتری بخشیده‌اند. به تعبیر استراوس و کوربین^۱، در این مرحله از کدگذاری، نظریه پرداز داده‌بنیاد، یک نظریه از روابط فی مابین مقوله‌های موجود در مدل کدگذاری محوری به نگارش درمی‌آورد (دانایی فرد و امامی، ۱۳۸۶: ۸۴)، از مجموع ۲۸ مؤلفه (Zها) استخراج شده از جدول ۳، محققان با تمرکز بر مفاهیم کلیدی، وجوه اشتراک را شناسایی نموده و ابعاد کلیدی پژوهش به شرح جدول ۴ احصاء شده است.

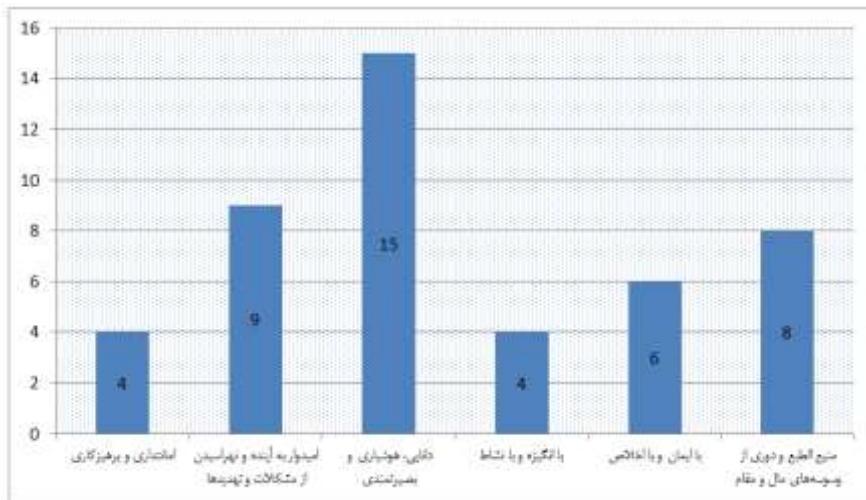
جدول ۴: گام سوم تحلیل داده‌ها (کدگذاری انتخابی)

ابعاد کلیدی	تعداد Xها	کدگذاری انتخابی
بایدهای فردی مسئولان	۴۶	Z۳ امانتداری و پرهیزکاری
		Z۵ امیدوار به آینده و نهراسیدن از مشکلات و تهدیدها
		Z۱۹ دانایی، هوشیاری و بصیرتمندی
		Z۲۵ با انگیزه و با نشاط
		Z۲۶ با ایمان و با اخلاص
		Z۲۷ منبع الطبع و دوری از وسوسه‌های مال و مقام
مطالبه‌های مسئولیتی از مسئولان	۶۳	Z۲ اعتماد به جوانان برای مسئولیت‌ها
		Z۷ ارتقای اقتصاد و درآمدهای ملی
		Z۹ تمرکز بر فرصت‌ها و ظرفیت‌های داخلی
		Z۱۰ جدیت و تلاش جهادی
		Z۲۰ دغدغه برای خدمت به ملت
		Z۲۱ دفاع از استقلال و ارزش‌های نظام
		Z۲۳ عدالت محوری و مبارزه با فساد
Z۲۴ فعالیت، پیگیری و مسئولیت پذیری		
بایدهای فردی	۵۹	Z۱ اخلاق گرایی و معنویت گرایی

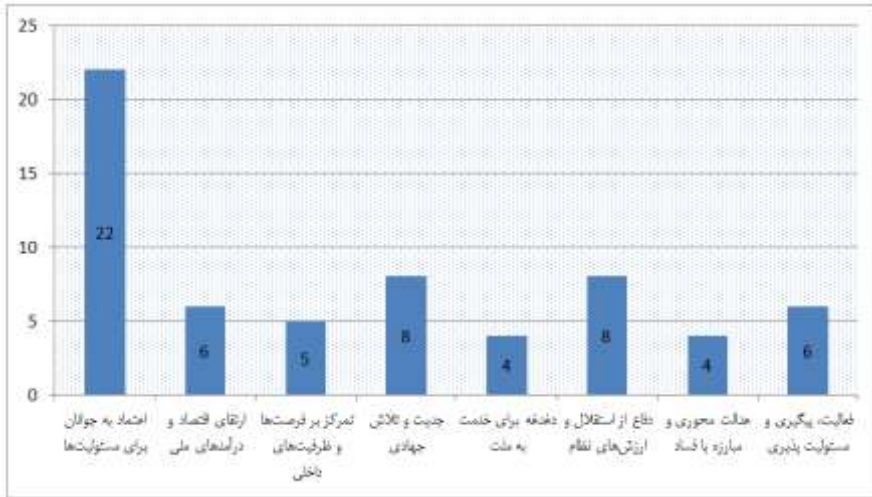
جوانان		Z۴	امیدوار به آینده و مدد الهی
		Z۱۱	اندیشمند، مستعد، مبتکر و کاردان
		Z۱۲	باگذشت و ایثارگر
		Z۱۴	شجاع و نترس
		Z۱۶	مؤمن و بااخلاص
مطالبه‌های مسئولیتی از جوانان	۸۶	Z۶	آمادگی و میدان داری
		Z۸	تمرکز بر توان داخلی و پیشرفت کشور
		Z۱۳	جهادی و انقلابی
		Z۱۵	فعال و مسئولیت پذیر
		Z۱۷	هوشیار، باتجربه و با بصیرت
		Z۱۸	حراست از انقلاب و استقلال کشور
		Z۲۲	عدالت محوری و مبارزه با فساد

ب: یافته‌های تحقیق

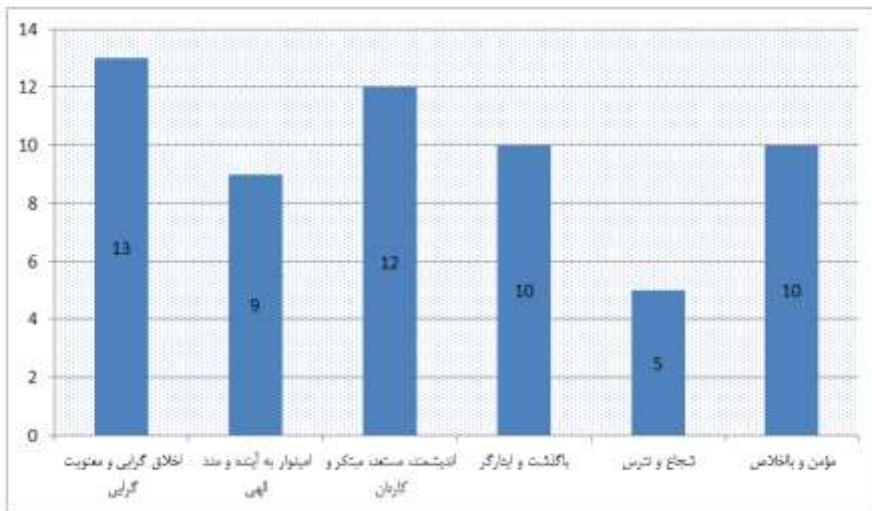
۱. براساس نتایج جدول ۳، میزان فراوانی داده‌ها در هر یک از مؤلفه‌ها برای ابعاد کلیدی پژوهش به شرح نمودارهای ۱ الی ۴ است.

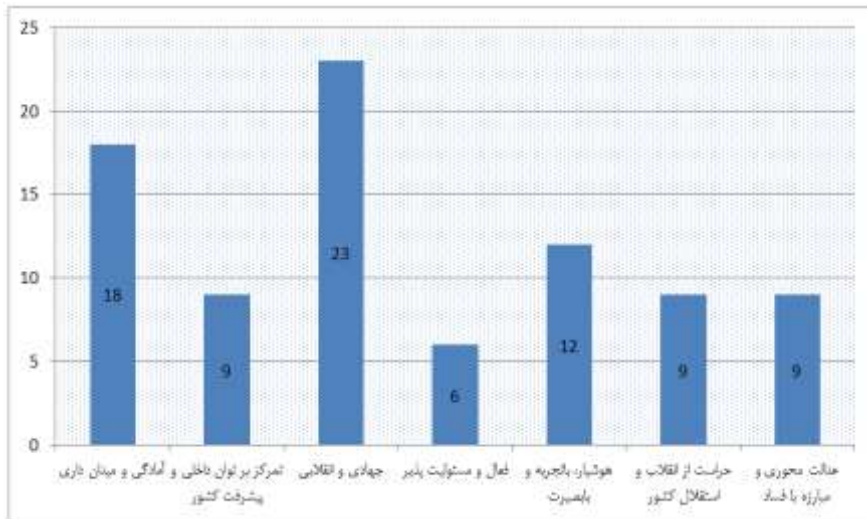
نمودار ۱: توزیع فراوانی مؤلفه‌های بُعد «بایدهای فردی مسئولان»

نمودار ۲: توزیع فراوانی مؤلفه‌های بُعد «مطالبه‌های مسئولیتی از مسئولان»

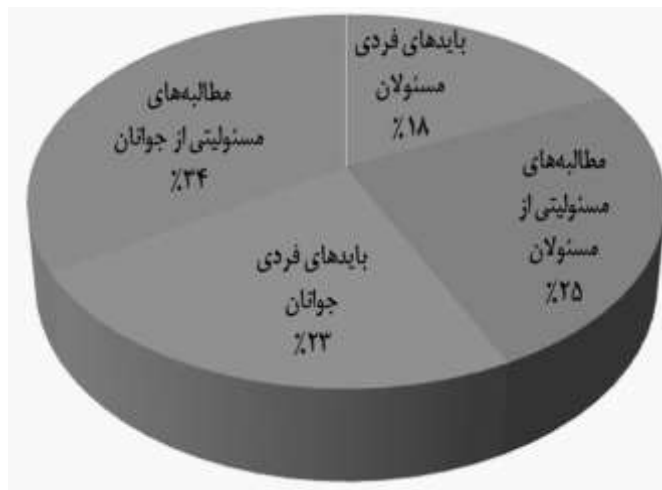

نمودار ۳: توزیع فراوانی مؤلفه‌های بُعد «بایدهای فردی جوانان»

نمودار ۴: توزیع فراوانی مؤلفه‌های بُعد «مطالبه‌های مسئولیتی از جوانان»

۲. بر اساس یافته‌های جدول ۴ و تعداد داده‌های کلی پژوهش (۲۵۴ داده یا ۵۸۰)، میزان درصد هر یک از ابعاد کلیدی پژوهش در نمودار ۵ نشان داده شده است.

نمودار ۵: درصد هر یک از ابعاد کلیدی پژوهش

همانگونه که از داده‌های نمودار ۵ مشخص است همسو با خطاب اصلی بیانیه گام دوم که جوانان هستند بخش بیشتری از بایدها و مطالبه‌های مسئولیتی (۵۷ درصد) اختصاص به جوانان به

عنوان مسئولان اساسی نظام در گام دوم انقلاب اسلامی دارد و این موضوع در هر دو حوزه بایدها و مطالبه‌ها به تفکیک صحت دارد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

الف- نتیجه‌گیری:

دوام و بقای هر جامعه انسانی به تربیت انسان‌هایی وابسته است که مسئولیت‌های گوناگونی را برعهده دارند. آنان باید این مسئولیت‌ها را بشناسند، بپذیرند و به آن‌ها عمل کنند. بررسی‌های انجام شده در حوزه مسئولیت‌پذیری که به مواردی از آن در پیشینه این مقاله اشاره شد، ناظر بر دو نکته اساسی است. بحث اول اینکه بیشتر مقالات مورد نظر مسئولیت‌پذیری را در حوزه اجتماعی مورد واکاوی قرار دادند. این مقالات به شاخص‌های تأثیرگذار در پذیرش مسئولیت اجتماعی توجه داشتند که از این منظر حاوی نکات جالب توجهی بوده و قابل انطباق با فرهنگ اجتماعی بیشتر جوامع است. بحث دوم اینکه مقالات مورد نظر از ورود به مباحث مسئولیت‌پذیری سیاسی خودداری کرده و اساساً در این زمینه سخنی به میان نیاورده‌اند. دلیل این بحث به احتمال قوی ناشی از تبعات حاصله از ورود به موضوعات سیاسی است که منجر به خلاء مطالعاتی برای رسیدن به شاخص‌های این نوع مسئولیت‌پذیری برای ورود به مباحث علمی شده است.

مسئولیت‌پذیری در نظام ج.ا.ا. برگرفته از ارزش‌ها و هنجارها و در عین حال تاکید بر قانون و رعایت عدالت محوری به عنوان متغیرهای شناخته شده در فرهنگ دینی - ملی جای خاصی داشته که انقلاب اسلامی ایران با رهبری بنیانگذار انقلاب، آن را در چارچوب مبانی ارزشی اسلامی معرفی نمود. بر این مبنا تلاش شد تا شاخص‌های تعیین شده در مبانی ارزشی و اسلامی نظام ج.ا.ا. و در عین حال با توجه به ارزش‌های ملی و واگذاری مسئولیت در نظام ج.ا.ا. بر مبنای این شاخص‌ها مورد توجه قرار گیرد.

همان‌طور که اشاره شد تعدد شاخص‌ها و نگاه متفاوت به آن از دیدگاه متفکرین و صاحبان اندیشه باعث شد تا نویسندگان این مقاله اندیشه‌های ولایت فقیه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) را به عنوان عالی‌ترین مقام نظام ج.ا.ا.، در تعیین شاخص‌های مسئولیت‌پذیری مورد بررسی قرار دهند. جمع‌بندی حاصل از این مقاله که با روش داده بنیاد انجام شد، به چارچوبی مفهومی مناسبی با چهار محور اساسی «بایدهای فردی مسئولان»، «مطالبه‌های مسئولیتی از مسئولان»، «بایدهای فردی جوانان» و «مطالبه‌های مسئولیتی از جوانان» رسید. در نگاه اول به نظر می‌رسد عناوین مورد نظر به طور مستقیم به شاخص‌ها توجه نداشته است، اما کلیدواژه‌های مستخرجه از آن به ترتیب

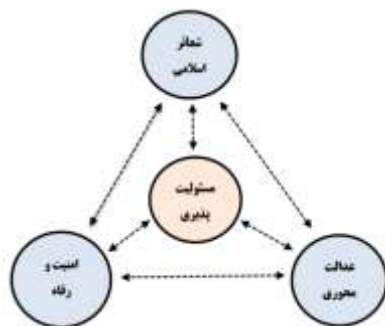
در شش، هشت، پنج و هفت محور به طور مشخص شاخص‌های مسئولیت‌پذیری را تعیین نموده که در جدول شماره ۳ و نمودارهای شماره ۱ تا ۴ آمده است.

در «بایدهای فردی مسئولان»، امانت‌داری و پرهیزکاری، امیدواری به آینده و نهراسیدن از مشکلات و تهدیدها، دانایی، هوشیاری، با انگیزه و با نشاط بودن، ایمان و با اخلاص بودن، منبع‌الطبع بودن و دوری از وسوسه‌های مال و مقام، در «مطالبه مسئولیتی از مسئولان»، اعتماد به جوانان، ارتقای اقتصاد و درآمدهای ملی، تمرکز بر فرصت‌ها و ظرفیت‌های داخلی، جدیت و تلاش جهادی، دغدغه برای خدمت به ملت، دفاع از استقلال و ارزش‌های نظام، عدالت محوری و مبارزه با فساد، فعالیت، پیگیری و مسئولیت‌پذیری، در «بایدهای فردی جوانان»، اخلاق‌گرایی و معنویت‌گرایی، امیدواری به آینده و مدد الهی، اندیشمندی، مستعد بودن، مبتکر و کاردان بودن، باگذشت و ایثارگر بودن، شجاع و نترس بودن، مؤمن و با اخلاص بودن و در نهایت در «مطالبه‌های مسئولیتی از جوانان»، آمادگی و میدان‌داری، تمرکز بر توان داخلی و پیشرفت کشور، جهادی و انقلابی، فعال و مسئولیت‌پذیر، هوشیار، باتجربه و با بصیرت، حراست از انقلاب و استقلال کشور، عدالت محوری و مبارزه با فساد برجسته شد. موارد مذکور در قالب شمای زیر در دو محور بایدها و مطالبه‌ها با در نظر داشتن شاخص‌ها در نهایت به سه مؤلفه اصلی و مشترک رسید که به عنوان رکن محوری در واگذاری مسئولیت در تراز انقلاب اسلامی می‌تواند مورد توجه قرار گیرد.

شکل ۱: اشتراکات مسئولیت‌پذیری در تراز انقلاب اسلامی

براساس آنچه که در شکل شماره ۱ آمده است می‌توان گفت خطاب مقام معظم رهبری به دو طیف مسئولان و جوانان بر پایه بایدها و مطالبه‌ها برای هر دو طیف بوده است. آنچه که مطلوب و مورد توجه معظم‌له قرار دارد، در هر دو ستون با اشتراکاتی همراه بوده که محصول برآمده از این اشتراکات در قالب سه محور شامل حرکت بر پایه عدالت محوری، تلاش برای تأمین رفاه و امنیت، پابندی به شعائر دینی، انقلابی و ملی قرار گرفت که مجموع برآمده از این سه را می‌توان در قالب شکل ۲ مورد توجه قرار داد.

شکل ۲: مطالبه‌های محوری از مسئولیت‌پذیری در تراز انقلاب اسلامی

ارتباط بین این سه محور مرکز ثقل موفقیت نظام ج.ا.ا. و مسئولیت‌پذیری است. هر چه این ارتباط از استحکام بیشتری برخوردار باشد، هندسه قدرت نظام به دلیل پابندی مسئولان به این سه محور که از خطوط اصلی نظام ج.ا.ا. است بیشتر خواهد شد. از این جهت حفظ ارتباط بین محورهای مورد نظر از ارکان اصلی توفیق برای قرارگرفتن در مسیر انقلاب اسلامی و ترسیم نقشه راه موفق در رسیدن به آرمان‌ها و اهداف حکومت اسلامی است که امید است در واگذاری مسئولیت‌ها و قرار گرفتن در مسیر ارزش‌ها و اهداف و آرمان‌های نظام ج.ا.ا. مورد توجه قرار گیرد. در تطبیق یافته‌ها با پیشینه‌های پژوهشی، نتایج این تحقیق در سه حوزه فردی، اعتقادی و رفتارهای اجتماعی با نتایج پژوهش سبحانی‌نژاد و نجفی (۱۳۹۳) همخوانی دارد هر چند یافته‌های این مطالعه چندوجهی و به مراتب تکمیل‌تر از نتایج مطالعه مورد بحث است. از سوی دیگر، یافته‌های این مطالعه، تمامی نتایج مقاله رضازاده و صابری (۱۳۹۹) را در خود جای داده است و از این نظر، همخوانی کاملی با این پژوهش دارد. بررسی تم‌های پژوهش پورعزت و همکاران (۱۳۹۵) نیز نشان از هماهنگی یافته‌های این مطالعه با پژوهش حاضر دارد. ذکر این نکته ضروری است که با توجه به جامعیت بیانات و دغدغه مقام معظم رهبری، ارزش بیانیه گام دوم به عنوان یکی از

مهمترین اسناد بالادستی در نظام جمهوری اسلامی ایران و حجم کدگذاری انجام شده، نتایج این پژوهش از کلیت بسیار بالاتری نسبت به هر یک از پیشینه‌های پژوهشی برخوردار است.

ب- پیشنهادها

- مبتنی بر یافته‌های اساسی پژوهش مهمترین پیشنهادهای پژوهش به شرح زیر است:
- یافته‌های این پژوهش در ابعاد کلیدی چهارگانه ترسیمی مورد استفاده دستگاه‌های مختلف اجرایی کشور در سطوح مختلف برای گزینش، ممیزی و ارزیابی عملکرد مدیران و مسئولین قرار گیرد؛
 - هر یک از مولفه‌های این پژوهش در مطالعات جداگانه‌ای مورد تحقیق قرار گرفته تا شاخص‌های دقیق و مشخص برای هر یک از آنان در بیانات مقام معظم رهبری در ۳۲ سال گذشته تبیین شود؛
 - ابعاد، مولفه‌ها و مفاهیم کلیدی این پژوهش در سرفصل‌های درسی فرماندهی و مدیریت جهادی دروس مختلف دانشگاهی به ویژه در دستگاه‌های مختلف کشوری و لشگری قرار گیرد؛
 - برنامه‌ریزی‌ها و استراتژی‌های لازم برای تربیت جوانان و مدیران چله دوم انقلاب مطابق با انتظارات رهبری معظم انقلاب صورت پذیرد.

فهرست منابع

- امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، "بیانات"، قابل دسترسی در: WWW.khamenei.ir

الف- منابع فارسی:

- آرمنند، پیمان و ذبیحی طاری، رضا (۱۳۸۸)، "بررسی سبک مدیریت جهادی و سایر سبک‌های مدیریتی"، مجموعه مقالات دومین کنفرانس ملی فرهنگ و مدیریت جهادی، تهران، وزارت کشاورزی
- بیگی نیا، عبدالرضا؛ سرداری، احمد و عاشوری زاده، علیرضا (۱۳۹۱)، "بررسی رابطه ارزش‌های فردی و سازمانی با تعهد سازمان کارکنان"، مجله تحقیقات مدیریت در ایران، ۱۷ (۲)، صص ۴۲-۱۹
- پورعزت، ع؛ الوانی، س؛ خنیفر، ح و هاشمی، ص (۱۳۹۵)، "تدوین الگوی رفتاری کارگزاران در حکمرانی مطلوب از دیدگاه امام علی (علیه‌السلام) بر اساس متن نهج البلاغه"، مدیریت منابع در نیروی انتظامی، ۴ (۱)، صص ۱۰۲-۶۵
- حصیرچی، امیر؛ رضا سلطانی، محمد و فرهی بوزنجانی، برزو (۱۳۹۰)، "الگوی شایستگی مدیران نظام در اندیشه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)". فصلنامه نظارت و بازرسی، (۱۷)، صص ۳۹-۷
- خان محمدی، هادی و خاشعی، وحید (۱۳۹۵)، "اخلاق حرفه‌ای براساس اندیشه رهبری"، فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج، شماره ۷۰
- خلیلی، ابراهیم؛ فتحی شهری، مرتضی و دیواند، مهدی (۱۳۹۸)، "مدیریت جهادی؛ شاخص‌ها و اولویت‌ها"، فصلنامه امنیت پژوهی، ۱۸ (۴)، صص ۲۱-۴۵
- داداشی، فاطمه؛ صفارحیدری، حجت و شریف‌زاده، حکیم‌السادات (۱۳۹۷)، "اصول و روش‌های تربیتی مسئولیت‌پذیری در آموزه‌های اسلامی"، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، ۲۶ (۴۱)، صص ۱۸۰-۱۵۵
- دانایی‌فرد، حسن و امامی، سید مجتبی (۱۳۸۶)، "استراتژی پژوهش کیفی: تأملی بر نظریه داده‌بنیاد"، اندیشه مدیریت راهبردی، شماره ۲
- رضازاده زوارم، محمد و صابری، انیسه (۱۳۹۹)، "اخلاق عملی امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه) الگویی برای مردمی شدن مسئولان"، پژوهشنامه اورمزد، شماره ۵۳ (ضمیمه شماره ۲)، صص ۱۸۳-۱۵۲
- ساوه درودی، مصطفی (۱۳۹۹)، "جامعه اطلاعاتی در مسیر گام دوم انقلاب اسلامی"، تهران، دانشکده فارابی
- سبحانی‌نژاد، مهدی و نجفی، حسن (۱۳۹۳)، "تحلیل ابعاد شناسانه مسئولیت‌پذیری به سبک زندگی اسلامی"، فصلنامه سراج منیر، شماره ۱۶
- فخرایی، میلاد؛ احمدی، کیومرث؛ احمدی، علی‌اکبر و زندی، فرزاد (۱۳۹۸)، "عوامل موجد مدیریت انقلابی"

- در سازمان از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، پژوهشنامه انقلاب اسلامی، ۹ (۳۱)، صص ۲۱-۴۶
- فرهنگدینا، حوریه و مختاریان پور، مجید (۱۳۹۶)، "الگوی شایستگی مدیران جهادی بر مبنای اندیشه رهبری"، فصلنامه پژوهش‌های انقلاب اسلامی، شماره ۳۲
 - فریدونی خانیمنی، محمدعلی؛ راعی دهقی، مسعود؛ مسعود، غلامحسین و ظریفکارفرد، سیدمحسن (۱۳۹۹)، "انتخاب کارگزاران، تجلی نظریه سیاسی اسلام در نظام جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر نظریه ولایت فقیه"، رهیافت انقلاب اسلامی، ۱۴ (۵۳)، ۲۷-۴۶
 - مصباح یزدی، محمدتقی (۱۳۸۰). "فلسفه اخلاق"، تحقیق و نگارش احمدحسین شریفی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی نشر بین‌الملل
 - مهرابی، امیرحمزه و همکاران (۱۳۹۰)، "معرفی روش‌شناسی نظریه داده‌بنیاد برای تحقیقات اسلامی"، مدیریت فرهنگ اسلامی، شماره ۹

ب- منابع انگلیسی:

- Geva A.(2008)Three Models of Corporate Social Responsibility: Interrelationships between Theory, Research, and Practice/ *Business and Society Review*.-Vol. 113 (1), P. 1-41
- Hongwei He, Lloyd Harris (2020) «The impact of Covid-19 pandemic on corporate social responsibility and marketing philosophy » *Journal of business research* 116, 176-182
- Husni. H (2020) «The effectiveness of the social responsibility program for Islamic religious education through the participatory action research method »*The Social Studies: An International Journal* 6 (1), 103-116
- Yan Zhu, Li-Yun Sun, Alicia SM Leung , (2014) «Corporate social responsibility, firm reputation, and firm performance: The role of ethical leadership» *Asia Pacific Journal of Management* 31 (4), 925-947.

